

Hoe belangrijk is energie ?

Cyclus van 6 voordracht- en debatavonden

De geliberaliseerde markt van gas en elektriciteit

Eindelijk zover?

Brussel, dinsdag 20 mei 2003

Brussel - "Liberalisering van de elektriciteits- en gasmarkt" is vandaag ongetwijfeld het belangrijke thema in de energiewereld. Inderdaad op 1 juli ek. is het in Vlaanderen zover. Het kwam prof. dr. ir. William D'haeseleer (foto) dan ook als voorzitter van de stuurgroep toe om de 225 deelnemers welkom te heten in het mooie

Atrium van Electrabel aan het Troonplein in Brussel. Deze liberalisering veroorzaakt een veranderingsproces in de gas- en elektriciteitssector zoals geen ander. Totaal nieuwe zaken doen hun intrede en daaruit spruiten ook totaal nieuwe problemen voort. Dit was duidelijk te merken aan de talrijke vragen vanuit het publiek. Ir. Geert Van den Branden was de aandachtige luisteraar die deze avond krachtig samenvatte in 8 stellingen.

1. Na APX komt BPX

Een studie in opdracht van de Nederlandse elektriciteitsbeurs APX (Amsterdam Power Exchange) en de Belgische hoogspanningsnetbeheerder Elia heeft aangetoond dat een Belgische elektriciteitsbeurs BPX (Brussels Power Exchange) haalbaar is. Om een liquide handel te verkrijgen moeten er wel meer markspelers kunnen participeren. Dit kan door meer importcapaciteit en eventueel met 'virtual power plants' waarbij de huidige stroomproducenten een stuk van hun productiecapaciteit ter beschikking stellen van anderen.

drs Bert den Ouden,
Amsterdam Power Exchange

2. Eén markt, twee prijzen

Door een toekomstige Belgische elektriciteitsbeurs te koppelen met de Nederlandse elektriciteitsbeurs kunnen de liquiditeit en het aantal markspelers van de gezamenlijke elektriciteitsmarkt sterk vergroot worden. Voorbeeld van zo een koppeling is de elektriciteitsbeurs *Nord Pool* in Scandinavië. De

electriciteitsprijs op een gekoppelde Belgische en Nederlandse beurs zal gelijk zijn, tenzij de capaciteit van de hoogspanningslijnen tussen beide landen onvoldoende is, dan ontstaan er door vraag en aanbod automatisch een Belgische en een Nederlandse prijs. Concreet voordeel van die koppeling is dat Belgische consumenten mee kunnen genieten van het aanbod van goedkope exportstroom richting Nederland.

225 deelnemers
vonden de weg naar
het prachtige Atrium
van Electrabel.

3. De elektriciteitsbeurs: een nuttig instrument of een speeltje voor traders?

Behalve dat de voorstelling van de sprekers toonde hoe boeiend de werking van een elektriciteitsbeurs wel kan zijn, is de elektriciteitsbeurs vooral erg nuttig. Overschotten en tekorten kunnen er op een eenvoudige wijze dagelijks verhandeld worden en de op de beurs genoteerde elektriciteitsprijs kan als onafhankelijke referentieprij in contracten gebruikt worden. Dit alles verhoogt sterk de transparantie van de elektriciteitsmarkt, waar alle consumenten, producenten, verkopers en verdelers van elektriciteit voordeel bij hebben. Het succes van APX toont de behoefte aan een elektriciteitsbeurs. Vier jaar na de start wordt 15% van het Nederlandse elektriciteitsverbruik dagelijks op APX verhandeld.

ir. Bart Pycke,
Electrabel - Trading -
Management Portfolio

4. DURA LEX, SED LEX

De wet is hard, maar het is nu eenmaal de wet. Hoe bindend en gedetailleerd het elektriciteitscontract ook is, stroom volgt bikkelhard de wetten van Kirchoff. Elektriciteit loopt langs de weg van de minste impedantie en niet langs de contractueel overeengekomen weg en kan daarbij heel wat problemen veroorzaken. Zo maakt een deel van de elektriciteit die Frankrijk naar Duitsland exporteert een ommetje langs België en Nederland, waardoor de hoogspanningslijnen op de Belgisch-Franse grens extra belast worden. Een gezonde elektriciteitshandel is dan ook gebaseerd op de economische wetten maar evenzeer op de wetten van de fysica.

5. Hoge elektriciteitsprijzen zijn nodig in een geliberaliseerde elektriciteitsmarkt

Politici zien twee gevaren in een geliberaliseerde

prof. dr. ir. Ronnie Belmans, moderator, K.U. Leuven ESAT en plaatsvervangend voorzitter TI

elektriciteitsmarkt: hoge elektriciteitsprijzen en een falende bevoorradingszekerheid. Je kan ze echter niet allebei vermijden. De elektriciteitsprijzen moeten immers (althans af en toe) erg hoog pieken om elektriciteitsproducenten aan te sporen centrales bij te bouwen of piekcentrales op te starten. Wat echter niet hoeft te betekenen dat de gemiddelde consumentenprijs ook erg hoog is.

6. Californië aan de Noordzee?

Mogen we ons na de liberalisering van de elektriciteitsmarkt verwachten aan grootschalige stroomstoringen zoals die optraden in Californië, nu er in de toekomst geen verplichte maar slechts indicatieve uitrustingsplannen meer zijn? Op korte termijn hoeven we daarvoor blijkbaar niet te vrezen. Om de voorzienings-zekerheid op lange termijn te garanderen moeten de Californische fouten met een marktliberalisering enerzijds, maar het dichtreglementeren van de markt anderzijds, wel vermeden worden. Misschien ontstaat er op termijn zelfs een productiecapaciteitmarkt naast de elektriciteitsmarkt.

7. Verschil in energiebeleid veroorzaakt overbelasting hoogspanningslijnen

De onderliggende oorzaak van de congestie van de Europese transnationale hoogspanningslijnen is de uiteenlopende energiepolitiek in de verschillende Europese landen, bijvoorbeeld de kernenergiegerichte politiek van Frankrijk versus de aardgasgerichte politiek van Nederland en de windenergiepolitiek in Duitsland. Hierdoor ontstaan prijsverschillen die de markt tracht te vereffenen door de import en export van elektriciteit.

ir. Piet De Foer, SPE nv

8. Geen vrije markt zonder extra hoogspanningslijnen

De hoogspanningsnetten in Europa zijn niet geschikt voor een vrije liquide Europese elektriciteitsmarkt. Ze zijn oorspronkelijk ontworpen als nationale netten met hier en daar onderlinge verbindingen voor onderlinge bijstand, maar niet voor grootschalige uitwisseling van elektriciteit tussen verschillende landen. Voor een concurrentiële vrije Europese elektriciteitsmarkt moet het hoogspanningsnet dan ook verder uitgebreid worden. De politieke inspanning nodig voor de bouw van een nieuwe hoogspanningslijn is echter wellicht van dezelfde grootteorde als die voor de bouw van een kerncentrale.

Gastheer van de avond was Electrabel. Ir. Bart Pycke had in zijn voordracht reeds uitvoerig de activiteiten van Electrabel in de nieuwe en geliberaliseerde marktsituatie toegelicht. Met groot genoegen nodigde hij het talrijke publiek van deze 5^e avond uit op de receptie in de aanpalende zaal van het Atrium aan het Troonplein in Brussel.

Stellingen: ir. Geert Van den Branden - prof. dr. ir. William D'haeseleer

Redactie: ir. Hans Romaen, directeur TI

Foto's: Stefan Dewickere

26 mei 2003